

Nieuwsbrief april 2013

Beste lezer,

Is het nu monumentaal vastgoed waar we mee bezig zijn of mag het ook maatschappelijk vastgoed heten? Als je die bril op zet, kijk je met een andere blik naar een deel van de opgave waar we in de monumentensector mee bezig zijn. Om die reden was BOEi mede-organisator, met onder meer de VNG, van het jaarlijkse conferentie over maatschappelijk vastgoed. Met name wethouders en andere vertegenwoordigers spraken over de aanpak: zelf doen, uitbesteden of samen doen?

Deze conferentie was ook een mooie gelegenheid om de Nationale Monumentenorganisatie als wenkend perspectief te schetsen. Want wat doet een gemeente met overtollige monumenten? Is daar voldoende expertise voor in huis? Zijn er andere gebruikers in beeld en wat als die niet maatschappelijk zijn? Moet dat monumentaal vastgoed dan in overheidshanden blijven?

Steeds meer zien we dat particuliere, niet commerciële monumentenbeheerders daar een zinvolle rol kunnen vervullen en (semi-) overheden ontlasten van een taak die geen kerntaak is. Om die rol goed te vervullen is het nodig dat organisaties als BOEi over voldoende expertise en kennis kunnen beschikken. We zijn dan ook verguld met een schenking voor onze bibliotheek van diverse publicaties en originele ontwerptekeningen van steenfabrieken. Ook van een prachtige steenfabriek die in de jaren tachtig helaas de sloopwoede niet ontkwam. Maar ook dat is onderdeel van het track record van de monumentenzorg; niet alles blijft behouden.

Veel leesplezier en tot op de Restauratiebeurs!

Met vriendelijke groet,

Arno Boon
directeur

Seinhuis Roosendaal verplaatst

De verplaatsing van het monumentale Seinhuis in Roosendaal, die op woensdag 10 april begon, had heel wat voeten in de aarde; zo werd het treinverkeer stilgelegd, werden bovenleidingen doorgeknipt en hele stukken van de route geëgaliseerd. Vooral het begin van de reis was spannend; het stabiliseren van het hoge Seinhuis op het verrijdbare platform was zo'n moeilijke en tijdrovende klus, dat het startmoment enige uren moest worden uitgesteld. Maar het publiek en de vele volgers via de webcams werden beloond!

Op donderdagavond 11 april, na heel wat passen en meten met rijplaten voor de laatste draai, stond het seinhuis dan toch echt op zijn nieuwe plek, vlakbij de [LocLoods](#), ook een rijksmonument. De twee gebouwen vormen nu een mooi ensemble, dat opnieuw in gebruik genomen kan worden. De gebouwen krijgen een spoorweg-gerelateerde functie. BOEi is al in gesprek met potentiële huurders.

Het publiek kon de verplaatsing donderdagochtend volgen vanaf een speciale kijkplek op de Bosstraat in Roosendaal. En de LocLoods was voor de gelegenheid op beide dagen opengesteld voor geïnteresseerden. Wie het spektakel gemist heeft kan [hier](#) de fotoreportage bekijken die Jan van Dalen, huisfotograaf van BOEi, van de verplaatsing gemaakt heeft.

Nieuwe publicatie over herbestemming Watertorens

Op 19 maart werd in de [Watertoren](#) van Den Bosch de brochure 'Een toekomst voor watertorens' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) gepresenteerd. De brochure bevat inspirerende praktijkvoorbeelden van hergebruik en nieuwe bestemmingsmogelijkheden en een overzicht van de regelgeving en de subsidiemogelijkheden voor de herbestemming van watertorens. De brochure is te downloaden via de [website](#) van de RCE en heeft als doel het herbestemmen van dit type bijzonder erfgoed te vergemakkelijken. Sylvia Pijnenborg, ontwikkelingsmanager bij BOEi, nam het eerste exemplaar in ontvangst uit handen van Erik Kleijn, hoofd Gebouwd Erfgoed bij de RCE.

Sinds 1856 zijn er 260 watertorens in Nederland gebouwd, maar er zijn er nog slechts 170 over, waarvan de helft nog altijd in gebruik is. Er komen steeds meer watertorens op de markt, zo ook de watertoren van Den Bosch. BOEi heeft in samenwerking met Zecc architecten een ontwerp gerealiseerd om deze watertoren te transformeren tot kantoren en horeca, met een glazen panoramasuite boven op het dak. Het plan is klaar, er wordt nu nog gezocht naar een eigentijdse horecaondernemer en huurders.

Meer informatie over deze unieke locatie kunt u opvragen bij Clemens Veraa, projectmanager van BOEi via c.veraa@boei.nl of 06 389 002 44.

BOEi onderzoekt herbestemming gemaal Oude Rijn

BOEi heeft van waterschap Rijn en IJssel de opdracht gekregen om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar de herbestemming voor het gemaal Oude Rijn in Pannerden in de provincie Gelderland. Het betreft een machinegebouw uit 1883 met woonhuis en schuur, gelegen aan de kronkelende dijk van Pannerden naar Aerd. Het gemaal zorgde er indertijd voor dat overtollig water uit de omliggende landbouwgronden op de Oude Rijn werd geloosd. Het gemaal is in 1970 buiten gebruik gesteld en in 1997 gerestaureerd, met uitzondering van de pompen. Sindsdien wordt het historische gemaal af en toe opengesteld voor publiek.

Vanwege de mooie ligging nabij het toeristische Pannerden en de grote cultuurhistorische betekenis, wil het waterschap het pompgebouw met de originele pompen behouden en het een museale en/of educatieve functie geven. Het vroegere machinegebouw en de schuur krijgen mogelijk een nieuwe functie. BOEi gaat het gemaal bouwkundig onderzoeken en een aantal herbestemmingsscenario's op het gebied van wonen, cultuur en recreatie uitwerken. BOEi heeft al ruime ervaring opgedaan bij de herbestemming van waterschapmonumenten, waaronder het dijkmagazijn in Elden en het gemaal jn Lijnden.

Clemenskerk symbool voor nieuwe toekomst kerken

De gedeputeerde van provincie Noord-Holland, Elvira Sweet, bracht onlangs een bezoek aan de [Clemenskerk](#) in Hilversum. Momenteel worden daar dankzij een extra provinciale subsidie, de plafondschilderingen in de absis gerestaureerd. Het herstel van deze decoraties vormt de bekroning van de restauratie van de Clemenskerk, een karwei waar BOEi eind 2010 mee is begonnen. Toen werd de kerk ternauwernood gered omdat BOEi de kerk aankocht – in nauwe samenwerking met de gemeente Hilversum – waar andere initiatiefnemers afhaakten.

Eerder is de versleten bitumen dakbedekking vervangen door leien en is alle stucwerk vernieuwd of hersteld. BOEi heeft een nieuw onderkomen voor het monumentale Steinmeyer orgel gevonden en de glas-in-lood ramen van de beroemde glazenier Max Weiss zijn gerestaureerd en teruggeplaatst. De Clemenskerk, gelegen in de bekende Dudokwijk van Hilversum, de bloemenbuurt, krijgt een nieuwe functie. Er wordt momenteel gesproken met potentiële huurders.

Lastige lasklus in Aalten

In de oude textielfabriek van Driessen in Aalten, waar BOEi in opdracht van de eigenaar TPN uit Den Bosch, de restauratie en herbesteding van de sheddakenhal begeleidt, is flinke schade ontstaan nadat een van de slopers een van de gietijzeren kolommen van zijn sokkel reed. De kolom bezweek, waardoor vier dakvelden van het zaagtanddak, bestaande uit gietijzeren liggers en goten, instortten. Samen met de betreffende aannemer is nu een oplossing gevonden. Bepaalde delen van de gietijzerconstructie kunnen worden 'nagegoten', een ander deel wordt ter plekke gelast. Dit is echter geen sinecure!

Het lassen van gietijzer of gietstaal is moeilijk, en helemaal als het vier centimeter dik is. Dan wordt er door de verhitting zo veel spanning in het materiaal opgebouwd, dat de las weer makkelijk kan breken. BOEi heeft daar ambachtsman en metaalspecialist Cees Pronk, die al eerder zijn diensten heeft bewezen bij de restauratie van de DRU Industriepark in Ulft voor benaderd. Hij begint binnenkort met de herstelwerkzaamheden van de textielfabriek, waar begin volgend jaar al nieuwe gebruikers hun intrek in nemen. Alle kans overigens, dat Pronk zijn kennis en kunde gaat doorgeven aan een volgende generatie, want hij is van plan om zich met een metaalopleiding tot restauratiesmid te vestigen op het DRU-terrein.

CONTACTINFORMATIE

BOEi
033 760 0660
info@boei.nl
www.boei.nl

BOEi is een initiatief van AM Vastgoedontwikkeling BV, Rabo Vastgoedgroep, Dudok Wonen, NS Stations, Bank Nederlandse Gemeenten, VolkerWessels Bouw & Vastgoedontwikkeling bv, Oranje Fonds, Vesteda en Triodos Bank.

BOEi wordt jaarlijks financieel ondersteund door de BankGiro Loterij.
Voor meer informatie: www.bankgiroloterij.nl

BankGiroLoterij
CULTUUR MAAKT JE RIJKER